

Koho volit

Dluh vůči sobě nebo jiným

Jaro je symbolem znovuzrození, a to jak pro křesťany, tak pro všechny, kteří vnímají probouzející se svět přírody do nového života. Obnova a znovuzrození jsou v přeneseném smyslu i podstatou jediného alespoň trochu fungujícího politického systému. S každými volbami se přece v demokracii zabýváme zatuchlostí a náchylností ke korupci těch, kdo jsou u moci. Volíme nový tým, který slibuje být lepší. Často je to ovšem ten nejvíce populistický. Zřídka vyhrává tým, který by sliboval churchillovské „Pot, krev a slzy“. A tak nejednou svými hlasy nepoučitelni voliči otevřou dveře k moci těm, kdo naslibují nesplnitelné, ale v tu chvíli věrohodně znějící.

Každý zodpovědný volič si musí klást otázku: Na základě jakých argumentů věnuji svůj hlas té či oné politické straně? Které téma je pro naši budoucnost, o níž se bude během několika týdnů spolurozhodovat, klíčové?

Křesťanský volič při svém rozhodování přirozeně bere v úvahu soulad vůdčí ideologie politických stran se svým přesvědčením. To je jistě správně, samo o sobě však nedostatečné. V situaci, kdy není většina politického spektra vyhraněně protikřesťanská, nabývají na významu i mnohá témata důležitá na první pohled „pouze“ z hlediska sekulárního. Jejich podrobnější zkoumání totiž nezřídka ukáže, že i ona obsahují hodnotovou dimenzi, jež by žádnému křesťanovi neměla být ve volbách lhotejná.

Česká republika se nachází v situaci, kdy prudce roste její veřejný dluh, podle propočtů každou sekundu o 4756 korun¹. Přesáhl již 1,3 bilionu korun (tzn. 35 % HDP). Jen letos plánujeme na úhradu úroků státního dluhu vydat 76 miliard korun². I když země zatím není považována za ohroženou rizikem tzv. státního bankrotu a u svých dluhopisů platí nižší „rizikovou přírážku“ než Itálie či Portugalsko, nemluvě o Řecku či Lotyšsku³, neúnosné tempo zadlužování považujeme za **hlavní téma letošních voleb**. Toto téma je zároveň symbolem, nakolik političtí představitelé jednají s ohledem na budoucnost, či naopak líbivými sliby a neochotou řešit nepopulární záležitosti zadlužují generaci našich dětí.

Jsme zklamáni tím, nakolik nás voliče politické strany v diskusi o budoucím vývoji veřejných rozpočtů podceňují. Předseda národohospodářské komise největší levicové strany v jednom z deníků sdělil, že „konkrétní rozpočtové škrty přece každá vláda předloží v srpnu 2010“⁴ (tzn. až po volbách). Zatím jeho strana inzeruje, že zaplatí „zvýšení dětských přídavků a rodičovských příspěvků“ z jednorázových příjmů⁵. Významný český politolog rezignoval na jakoukoli analýzu programu této strany: „V těch návrzích nedokážeme rozlišit mezi skutečnými plány a něčím, co je spíše předvolebním heslem.“⁶ Avšak i hlavní ekonomický expert největší pravicové strany předkládá podbízivý návrh, podle něž prý budou poslanci a ministři osobně finančně trestáni za to, když „připustí zvyšování dluhů“⁷. Jak máme uvěřit, že

¹ Viz www.verejnydluh.cz, stránka ekonoma Raiffeisenbank Aleše Michla

² Viz položka 396 v tabulce výdajů http://www.mfer.cz/cps/rde/xber/mfer/487_2009_P3_pdf.pdf

³ Viz závěrečná tabulka podle údajů ČNB http://zpravy.idnes.cz/evropou-obchazi-strasidlo-statnich-dluhu-recku-uz-klepe-na-dvere-a-nam-by-mohlo-zacit-klepat-taky-izm-/kavarna.asp?c=A100119_164725_kavarna_chu

⁴ Viz rozhovor Jana Mládky z ČSSD pro Lidové noviny 6. 2. 2010 http://byznys.lidovky.cz/rozpocet-bude-nutne-nejak-uplacet-rika-ekonomicky-expert-cssd-pb1-/statni-pokladna.asp?c=A100207_161924_statni-pokladna_ani

⁵ Viz <http://www.cssd.cz/uvod>

⁶ Tomáš Lebeda in „Do penze v 80?“, Respekt 7. 2. 2010 <http://respekt.ihned.cz/c1-40329080-do-penze-v-80>

⁷ Viz návrh Martina Kocourka z ODS <http://zpravy.ods.cz/prispevek.php?ID=12284>

je takový návrh vůbec vážně míněn, když se ministři a poslanci této strany takového jednání předtím sami nezfídka dopouštěli?

Cítíme loajalitu ke svému státu a jsme srozuměni s tím, že abstraktní „úspory“ znamenají konkrétní nepřijemné věci. Může to být zmrazení platu či propouštění některých z nás, ať už pracují ve státní nebo v nestátní sféře. Může to znamenat zastavení velkých investic, na něž stát momentálně nemá peníze. Může to znamenat pomalé či nulové zvyšování důchodů a rušení různých státních příspěvků pro rodiny s dětmi. Může to znamenat ve zdravotnictví zvýšení spoluúčasti pacientů, delší čekací lhůty a zavírání některých oddělení nemocnic. Koho v takové situaci volit?

Dá se předpokládat, že víc než jindy bude pozornost voličů zaměřena na menší politické strany. Pozorný volič možná nalezne odpovědnou dlouhodobou vizi i v programu jiných stran. Podle průzkumů čeští voliči stále cítí, že strany zvládají maximálně běžný provoz, nevědí, kam vlastně směřujeme, ani nedokážou ukázat realistický směr⁸. Je nejvyšší čas, aby politici vzali na vědomí, že bezostyšnou hrou o moc snižují důvěru obyvatel ve smysl voleb. Nás voliče zajímá delší horizont než čtyři roky a hlavně to, aby zastupitelská demokracie byla s to řešit vážné výzvy současné doby.

Nesporně každý bude souhlasit s tím, že „Cítit se dobře v nějakém prostředí“ znamená rozumět si s ostatními, komunikovat, souviset s prostředím, být v něm zapojen a spoluvytvářet ho. Nebýt v něm zbytečný, mít podíl na jeho podobě. Nemáme-li alespoň nějaké tušení celku, zůstává pro nás část těžko srozumitelná.⁹ A jak se uvádí v dokumentu „Pokoj a Dobro“¹⁰, nezapomínejme na to, že člověk je součástí stvořeného světa a jako takový by měl dbát na dobrovolnou skromnost, kulturu služby a dávání.

Václav Malý
biskup
předseda rady Iustitia et pax při ČBK

Praha 27. 4. 2010

⁸Viz rozhovor s Janem Hartlem pro HN dne 26.3.2010.

⁹Viz http://www.tomasskrdlant.info/Stranky_Tomase_Skrdlanta

¹⁰Viz <http://tisk.cirkev.cz/dokumenty/pokoj-a-dobro.html>